

STATENS JÄRNVÄGARS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utkom från trycket
den 29 november 1956

Särtryck 455 Rp (185, 254 Rp)

Dbr

Utgåva 1

VAGNTEKNISKA BESTÄMMELSER

**Avd Rp. Rengöring av personvagnar, instruktion för
tågstäderska och smittrening av personvagnar**

Gäller fr o m den 1 december 1956

Stockholm 1956

K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI

Förteckning över ändringstryck

Ändringstryck skall antecknas här nedan, sedan särtrycket kompletterats.

Ä n d r i n g s t r y c k							
nr	gäller fr o m den	infört		nr	gäller fr o m den	infört	
		den	av			den	av
1				11			
2				12			
3				13			
4				14			
5				15			
6				16			
7				17			
8				18			
9				19			
10				20			

Utdelningsplan

Detta särtryck tilldelas:

inom styrelsen:

byråer och kontor,
SJ sundhetsinspektör,

vid distrikten:

distriktskanslier,
sektionsledningsexpeditioner,
stationer enligt Särtrycksförteckning (särtryck 172),
bilaga 1,

konduktörspersonal,
smittrenare,
tågstäderskor,
vagnbefäl,

vid huvudverkstäderna:

verkstadsföreståndarexpeditioner.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Art nr
I. Rengöring av personvagnar	
A. Allmänna bestämmelser	1
B. Rengöring vid stationer	
Rengöringsklasser	12
Utvändig rengöring av personvagnar	13
Invändig rengöring av personvagnar	18
Periodisk rengöring av personvagnar på hemstation	26
Rengöring av motorvagnar och rälsbussar	32
Rengöring av post- och resgodsvagnar	35
Rengöring av restaurang-, byffé- och kafévagnar	42
Rengöring av sjukvagnar	43
Åtgärder om ohyra misstänkes eller är konstaterad	46
C. Rengöring vid revision	50
D. Rengöring under tågs gång	52

II. Instruktion för tågstäderska

A. Allmänna bestämmelser	55
B. Arbetsbeskrivning	61

III. Smittrening av personvagnar

A. Allmänna bestämmelser	70
B. Allmänt om spridning och bekämpning av smitta	77
C. Allmänna ordningsregler för desinfektören	83
D. Den allmänna planen för smittrening	92
E. Gruppering av smittsjukdomarna	95
F. Smittrening av sjukvagn litt S010	99
G. Smittrening av annan personvagn	113
H. Smittrenings- och rengöringsmedel	114

Bilaga 1. Städningstider för invändig personvagnsstädning.

I. Rengöring av personvagnar

A. Allmänna bestämmelser

1. Personvagnar, som går i trafik, skall rengöras dels dagligen och dels periodiskt. Daglig och periodisk rengöring
2. Den dagliga rengöringen utföres enligt de rengöringsklasser (klass D och T) och på de stationer, som framgår av normalplan för varje tidtabellsperiod.
3. Den periodiska rengöringen (klass M och V) utföres på vagnens hemstation, om ej annan överenskommelse träffats mellan berörda stationer. Den bör förläggas till SoH.
4. Då klasser och platser för rengöringen bestämmes, skall föreskrifterna i Personvagnföreskrifter, Del I (särtryck 630), art 39: 11 iakttagas. Val av hemstation

Till hemstation bör därför väljas station, där arbetet kan utföras under den ljusare delen av dagen, vilket är särskilt viktigt för vagnsätt med lång dagtjänst. Uppehållstiden bör vara så lång, att stationen har möjlighet att utföra arbetet på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Vagnomloppen får dock ej utökas härigenom.

Städning enligt klass D utföres 1 gång dagligen. Vagnsätt skall dessutom, sedan de använts i ca 250 km, som regel städas enligt klass T. Behöver vagnsätt städas flera gånger under samma dygn, bör de om möjligt städas närmast efter »rusningstider».

Städning enligt klass D bör ske i dagsljus, om så kan ordnas.
5. Vagnar, som tillhör främmande järnvägar, rengöres enligt de rengöringsklasser, som angivits i normalplanen. Rengöring av främmande järnvägs-vagnar
6. Använd reservvagn rengöres i första hand enligt klass T. Hemstation skall dock i regel rengöra reservvagn enligt klass D, innan den insättes som förstärkningsvagn eller sändes till annan station. Rengöring av reservvagn
7. Följande arbetsbeskrivningar utgör endast riktlinjer för de arbeten, som skall utföras. Utöver vad som där sägs, skall även andra smutsiga detaljer rengöras, så att *vagnarna efter rengöringen gör ett gott intryck på de resande*. Rengöring utöver arbetsbeskrivning

Förbjudna
rengörings-
medel

8. Stålull, skurpulver eller kraftigt frätande tvättmedel, t ex natronlut och saltsyra får icke användas. Endast de i servicemeddelandena upptagna tvättmedlen får användas.

9—11. (Reservnummer)

B. Rengöring vid stationer

Rengörings-
klasser

12. Rengöring utföres i regel enligt följande klasser:

klass M utföres vid behov (vanligen en gång per månad)

klass V utföres en gång per vecka

klass D utföres en gång per dag

klass T (tillsyn) utföres vid behov.

Utvändig
rengöring
av person-
vagnar.
Klass D

13. Vid städning enligt klass D skall:

fönster och kursskyltar rengöras med spol- och tvättborste, ledstänger och låshandtag torkas av eller tvättas, dörrar och väggytor, som de resande lätt kan komma i beröring med vid av- eller påstigning vid behov tvättas,

bälgar, plattformar och fotsteg vid behov rengöras från snö och is samt sandas.

Klass T

14. Vid städning enligt klass T skall det mest angelägna arbetet utföras, som t ex snö och is avlägsnas från fotsteg och plattformar och dessa därefter vid behov sandas. Vid ångdrift är det även angeläget att plattformsräcken, ledstänger och låshandtag torkas av.

15—17. (Reservnummer)

Invändig
rengöring
av person-
vagnar.
Klass D

18. Vid städning enligt klass D skall:

vagnarna vädras,

golven sopas,

golven tvättas, *om så erfordras*,

askkoppar och avfallskorgar tömmas,

soffor borstas,

hyllor, lister och dylikt dammtorkas,

fönsterrutor och överdel av skjutram samt fönsterbord torkas av,

ev dricksglas diskas,

toalettskåp rengöras,

klosettrattar rengöras,

sitsar i toaletterum torkas av och

handfat i toaletterum rengöras.

19. Vid städning enligt klass T skall det skräp och den smuts, som synes mest, avlägsnas, vagnarna vädras och ev. dricksglas diskas. Klass T

När långgående tåg utan tågstädarska städas enligt klass T på mellanstation, bör i första hand vagnarnas toaletter snyggas upp.

20. För att toaletten skall bli ordentligt vädrad, skall fönstret öppnas och locket behållas uppfällt sedan toalettratten rengjorts. Dörren skall däremot vara stängd, så att lukt från toaletten ej sprides i resandeavdelningen.

21—25. (Reservnummer)

26. Vid städning enligt klass M skall:

textilier dammsugas och toaletterna rengöras grundligt.

I mån av behov skall dessutom målade och platsbelagda ytor, som är påfallande smutsiga tvättas, belysningsarmatur dammas (ev tvättas), nackskydd bytas varefter golvet tvättas.

Särskilt under sommarhalvåret bör perioden för *dammsugning och byte av nackskydd* förkortas enligt befälets bedömande.

Anm. Journal skall föras över vagnar städade enligt klass M.

Periodisk rengöring av personvagnar på hemstation.
Klass M

27. Vid städning enligt klass V skall:

golv sopas och tvättas, varvid även värmeledningsrör-, kåpor m m skall torkas av,

mattor skakas eller piskas,

fönster tvättas,

hyllor, lister och dylikt torkas av,

karaffner rengöras,

klosettrattar vid behov rengöras och väggarna i toaletten vid behov torkas av.

Klass V

28—31. (Reservnummer)

32. Motorvagnar och rälsbussar skall rengöras som personvagnar.

33. Vid översyn 3 på rälsbussar, tvättas taket vid behov.

34. (Reservnummer)

35. För rengöring av post- och resgodsvagnar gäller föreskrifterna i art 13—31 i tillämpliga delar. Den invändiga rengöringen av postutrymmena ombesörjes av postverket. I vagn med kombinerat utrymme skall SJ emellertid rengöra korridor förbi postutrymme.

Rengöring av motorvagnar och rälsbussar

Rengöring av post- och resgodsvagnar

Resgodsutrymme, som använts för fisktransport, skall rengöras noggrant och spolas regelbundet. Härvid skall tillses att avloppshålen ej är igentäppta. Under sommaren bör det spolas dagligen.

36—41. (Reservnummer)

Rengöring
av restaurang-,
byffé- och
kafévagnar

42. För rengöring av restaurang, byffé- och kafévagnar gäller föreskrifterna i art 13—31 i tillämpliga delar. Den invändiga rengöringen av restaurangvagn, byffé-vagns restaurangände och penteriet i kafévagn ombesörjes av restauratören.

Rengöring
av sjukvagnar

43. Sjukvagn skall städas och rengöras på vagnens avkopplingsstation omedelbart efter varje transport — i förekommande fall efter utförd smittrening. Därvid skall i erforderlig utsträckning tillämpliga delar av art 13, 18, 26 och 27 gälla. Dessutom skall den för sjukvagnen speciella utrustningen allt efter behov rengöras.

44—45. (Reservnummer)

Åtgärder
om ohyra
misstänkes
eller är
konstaterad

46. Misstänker man, att ohyra finns, skall vagnen noga undersökas. Kuddar, löstagbart skyddstyg och gardiner samt andra lösa delar skall tagas ut och piskas. Ohyra skall efterforskas utmed lister, fogar och springor i träinredningen. Upptäcket ingenting, skall nämnda ställen endast dammsugas och tvättas med föreskrivet rengöringsmedel.

Är det fullt konstaterat, att ohyra finns, skall vagnen omedelbart tagas ur trafik och den station, som konstaterat ohyran ombesörja, att ohyresbehandling utföres av specialfirma. Den station, där sådan behandling utförts, skall anteckna denna dels i vagnanmärkningsboken, dels i en egen liggare.

47—49. (Reservnummer)

50. Vid revision skall rengöringen utföras i enlighet med Revisionsföreskrifter beträffande den rullande materielen (särtryck 452).

51. (Reservnummer)

52. Tågstäderska skall medfölja de långgående personförande tåg, som trafikbyrån (i samråd med drifttjänstbyrån) bestämmer. Tågstäderskas åliggande framgår av art 55—69.

Konduktörspersonalen skall övervaka tågstäderskas arbete och skall dessutom utföra viss tillsyn enligt anvisningarna i Konduktörsinstruktion (särtryck 669), art 12: 3—5.

Anm. Vissa långgående tåg (vagnar) kan ha »mellanstationsstädning» (T), se art 19.

53—54. (Reservnummer)

II. Instruktion för tågstäderska

A. Allmänna bestämmelser

55. Tågstäderskas närmaste förman är stationsföreståndaren på hemstation. När tjänstgöringen börjar eller slutar, skall tågstäderska anmäla sig för tågchefen. Börjar tjänstgöringen på en mellanstation, skall hon även anmäla sig för tågklareraren där. Tågstäderskas förman

56. På tågstäderskas hemstation och om så är nödvändigt även på värdstation skall utrymme beredas för de redskap m m, som tilldelats henne. Förvaring av redskap m m

57. Varje tågstäderska skall som lån tilldelas följande uniformspersedlar: Uniform

1 mössa, 2 överdragsrockar, 4 kragar, 1 armbindel. Se även Beklädnadsföreskrifter (särtryck 230).

Under tjänstgöringen skall tågstäderska vara iklädd mössa, överdragsrock med krage och armbindel (om vänstra överarmen), allt av fastställd modell.

58. Varje tågstäderska skall tilldelas en av järnvägsstyrelsen fastställd standardutrustning. Denna utrustning består av följande effekter: Utrustning

1 förvaringsväska, 1 portör, 1 tång, 1 skrapa, 1 mugg, 20 bollskivor, 2 handdukar (för dricksglas), 6 torkdukar, 1 tygväska med 2 fack, 1 sopskyffel, 1 viska, 2 rullar toalettpapper, pappershanddukar, pappersbägare, ett antal papperspåsar med handtag, 1 dörrnyckel samt vid behov 1 vattenflaska lämplig för påfyllning av friskt vatten.

Efter avslutat arbete skall effekterna rengöras omsorgsfullt.

Arbetsredskap, som icke användes under tågtjänstgöringen, skall förvaras i tjänstekupé.

59—60. (Reservnummer)

B. Arbetsbeskrivning

61. Tågstäderska skall under ronder genom personvagnarna se till, att städning och putsning är tillfredsställande. Hon skall vidare rengöra klossettrattar, särskilt sommartid, se till, att friskt vatten finns i karaffiner, samt bädda och bädda upp i sov- och sjukvagnar. Städningens omfattning

Sopor och avfall får icke kastas på banvallen utan skall tömmas i ovannämnda papperspåsar, som lämnas på lämplig station. Om möjligt städas kupéerna (avdelningarna), då de resande lämnat dessa t ex Tömning av sopor och avfall. Val av städningstid

för att besöka buffé- eller restaurangvagn. Städningen skall fullgöras på ett sådant sätt att de resande störas så litet som möjligt. Härvid skall ev önskemål från resenärerna i görligaste mån uppfyllas.

Diskning
av glas

62. I en del personvagnar har dricksglasen ännu icke utbytt mot pappersbägare. De behöver dock som regel ej diskas.

Medförande
av tygväska

63. Tygväskan skall alltid medföras vid städning av vagnarna.

Rengöring
av toaletter

64. De effekter, som förvaras i portören är uteslutande avsedda för rengöring av klosettrattar. Portören behöver därför icke medföras genom tåget, då annat arbete skall utföras. Efter rengöringen skall tågstäderskan, se till att toaletterummet vädras.

Passerande
genom restaurang-
eller byffé-
vagn

65. I tåg med restaurang eller byffévagn bör tågstäderska undvika att passera genom restaurangavdelningen, då städningseffekter medföres. Hon bör i stället förflytta sig utanför vagnen under ett tåguppehåll.

Upplysningar
till
resande

66. Tågstäderska skall kunna lämna resande upplysningar om det egna tågets uppehåll, restaurangförhållanden och dylikt. Hon skall därför tilldelas anslutningstabell. Stationsföreståndaren på tågstäderskas hemstation skall se till att hon lär sig använda tabellen. Kan tågstäderska icke själv lämna nöjaktiga upplysningar, skall hon skaffa sådana hos tågbefälhavaren.

67—69. (Reservnummer)

III. Smittrening av personvagnar

A. Allmänna bestämmelser

70. Smittrening genom SJ försorg kan ske vid följande stationer: Smittreningstationer
Kiruna C, Boden C, Vännäs, Östersund C, Långsele, Kil, Hagalund, Hallsberg, Göteborg C, Nässjö, Växjö och Malmö C.

Smittreningen utföres av särskilda desinfektörer. Dessa utbildas av sundhetsinspektören och står under hans tillsyn. Hälsovårdsnämnden, den högsta lokala myndigheten i hälsovårdsfrågor, kan dock förordna om hur smittrening i visst fall skall ske. Utbildning av desinfektörer

För att undvika dröjsmål skall på varje smittreningstation finnas minst två fullt utbildade desinfektörer.

71. Här avsedd smittrening skall endast ske vid följande smittsjukdomar: Smittsjukdomar

1. lungtuberkulos, smittsam (tuberculosis pulmonum)
2. scharlakansfeber (scarlatina)
3. difteri (difteria)
4. epidemisk meningit (meningitis cerebrospinalis epidemica)
5. primär meningo encephalit, sömnsjuka (meningoencephalitis acuta infectiosa vel lethargica)
6. papegojsjuka (psittacosis)
7. rots (malleus)
8. tyfoid, tyfus, nervfeber (typhus abdominalis febris typhoides)
9. paratyfoid, paratyfus, salmonella-enterit (febris paratyphoides salmonellosis)
10. rödsot, dysenteri (dysenteria)
11. epidemisk gulsot, infektiös hepatit (hepatitis infectiosa)
12. epidemisk spädbarnsdiarré (gastro-enteritis infantinor epidemica)
13. barnförlamning, polio (poliomyelitis acuta)
14. undulantfeber (febris undulans)
15. Weils sjukdom, råttbettssjuka (morbus Weili, febris morsus muris)
16. mjältbrand (anthrax)
17. tularemi (tularæmia)
18. spetälska (lepra)

72. Smittrening efter följande skarantänsjukdomar utföres icke genom SJ försorg: Karantänsjukdomar

19. pest (pestis)
20. kolera (cholera asiatica)

21. smittkoppor (variola)
22. fläckfeber (febris exanthematica)
23. återfallsfeber (febris recurrens)
24. gula febern (febris flava)

Vagn, som använts för transport av person med någon av dessa sex sjukdomar, skall smittrenas av hälsovårdsnämnden.

73. För smittrening, som utföres av SJ personal gäller följande av sundhetsinspektören utarbetade bestämmelser.

74—76. (Reservnummer)

B. Allmänt om spridning och bekämpning av smitta

Direkt och indirekt smitta

77. Direkt smitta. Smittsam sjukdom överföres ofta direkt från sjuk till frisk person. Ibland kan frisk person sprida smitta, s k bacillbärare. I båda fallen är det fråga om en *levande smittkälla*.

Indirekt smitta. Smittförande person kan överföra livskraftig smitta även till ett mellanled, alltså till döda föremål i omgivningen. På så sätt uppkommer en *död smittkälla*. Smittan överföres då genom någon *mänsklig utsöndring i form av hostdroppar, upphostning, kräkning, avföring och urin* eller genom utsöndring från vissa hudutslag.

Oskadliggörande eller avlägsnande av smittförande person
Oskadliggörande av kvarlämnade

78. Då man bekämpar smitta (infektion) börjar man vanligen med att *oskadliggöra eller avlägsna den smittförande personen*. Detta har redan skett, när SJ desinfektör skall påbörja smittreningen.

Sedan söker man oskadliggöra smitta i ev *kvarlämnade utsöndringar* och på *ytor och föremål i den sjukes f d omgivning*. Detta sker genom s k smittrening (desinfektion), som alltså blir desinfektörens uppgift.

Avlägsnande av smitta på ytor och föremål

79. Enklarest är att om möjligt *avlägsna* ev smitta på ytor och föremål. Detta kan i en del fall göras genom tvättning, diskning, bykning, sopning, piskning, skurning o s v.

I annat fall försöker man *döda smittan*. Den är ofta seglivad och därför krävs rätt *avsevärd inverkningsstid* (minuter eller timmar). Lika viktigt är att det dödande medlet når smittämnet icke blott på utan också på *djupe*. Smittreningen får givetvis icke skada behandlade föremål.

Olika former av smittrening

80. En smittrening kan i huvudsak ske på tre olika sätt:

1. mekanisk metod, d v s alla former av rengöring. Ingår som mycket viktigt led i nästan varje smittrening.

2. värmemetod, d v s eld, kokande vatten, ånga, Mycket pålitlig och därför värdefull metod, som tyvärr har begränsad användning.

3. kemisk metod, d v s bruk av dödande preparat i form av lösning, pulver eller gas. Denna metod är i någon mån osäker och kräver alltid viss inverknings-tid, men har trots detta en klar uppgift att fylla.

81—82. (Reservnummer)

C. Allmänna ordningsregler för desinfektören

83. Desinfektören skall i rimlig mån ansvara för att smitta ej sprides genom honom själv eller genom de föremål, han skall smittrena. Ansvarighet

84. Följer desinfektören givna anvisningar, riskerar han ej att själv bli smittad. Ordningsregler

Han skall bl a beakta följande ordningsregler:

1. att äta, dricka eller röka under pågående smittrening är i desinfektörens intresse förbjudet.

2. till skydd för sig själv och andra skall han under arbetet bära föreskriven skyddsrock och ev en tvättbar mössa.

3. mot ev kemikalieretning skall gummihandskar användas eller händerna ingnidas med vaselin.

4. torrsoption får inte förekomma.

5. vid piskning, som alltid skall ske utomhus, bör desinfektören vända ryggen mot vinden. Han kan ev använda en ansiktsbinda, som täcker näsa och mun. En oren binda är dock mer till skada än nytta.

85. Desinfektören skall söka skona sådan materiel, som lätt tar skada av upprepade desinfektion och rengöring. Skonsamhet mot ömtålig materiel

86. Desinfektören skall noggrant föra de anteckningar och lämna de rapporter, som enligt instruktion eller särskilt uppdrag åligger honom. Förande av anteckningar

87. Vid smittrening skall anvisningarna i detta särtryck och andra skriftliga eller muntliga order iakttagas och noga följas. *Då och då skall desinfektören studera detta särtryck och annan ev anbefalld lärobok.* Upprepade studier av detta särtryck

88—91. (Reservnummer)

D. Den allmänna planen för smittrening

92. Här avsedd smittrening kan och bör som regel begränsas till sjukrummet eller ibland till viss del därav. Nedsmittningens intensitet avtar nämligen med avståndet från en sängliggande patient. I första hand skall således säng, sängkläder och de närmaste rumsytorna och föremålen smittrenas. Längre bort placerade föremål, som den sjuke Smittrening av sjukrummet

ev använt, får givetvis icke glömmas bort. Sjukrummets övriga ytor och föremål smittrenas endast, när det är fråga om host- eller droppsmitta enligt grupp I (se art 95).

Inre toalett skall alltid smittrenas, den yttre i mån av behov. Beakta anslaget om förbud för den sjuke att i visst fall använda klosetten i yttre toalettrummet.

Sjukvagnens förrum (tambur), korridor och vårdarkupé rengöres som regel endast på vanligt sätt.

93—94. (Reservnummer)

E. Gruppering av smittsjukdomarna

Smittans
väg ut ur
kroppen

95. Som ovan sagts följer smittan den sjukets utsöndringar och dessa måste i sin tur lämna hans kropp genom en kroppsmynning. Praktiskt taget kommer därför all smitta från näsa, mun stolgång eller urinrör samt direkt från huden (smittsamt sår eller utslag). *Utsöndring genom näsa och mun* infekterar angränsande föremål, sålunda bäddens övre del och den närmaste omgivningen i övrigt. Åtföljes denna smittform av hosta, kan infekterade hostdroppar slungas ut i luften och genom dropparnas rörlighet kan kanske smittan spridas till hela sjukrummet.

Utsöndring
genom
näsa och
mun

Utsöndring
genom stol-
gång, urin-
rör samt
från hud-
utslag

Utsöndring genom stolgång, urinrör samt från hudutslag m m infekterar främst bäddens nedre delar och givetvis allt, som kommer i beröring med avföring och urin. Däremot infekteras icke luften och alltså ej heller de på längre avstånd från patienten belägna delarna av rummet.

Olika
grupper
av smitt-
sjukdomar

På så sätt uppkommer två grupper smittsjukdomar, som var för sig kräver viss modell för smittrening.

Grupp I

Grupp I (ändningsvägssmitta, hostsmitta, droppsmitta) omfattar sjukdomarna nr 1—7 i art 71.

Här bör smittreningen koncentreras på örngott, lakan, filt, handduk, näsduk, spottkopp, dricksglas, närmaste vägg- och golvpartier och på vad som i övrigt kunnat komma i beröring med munslem och upp-hostning. På grund av hostdropparnas rörlighet bör dock hela rummet undergå viss smittrening.

Grupp II

Grupp II (tarmsmitta, diarrésmitta, urinsmitta, hudsmitta) omfattar sjukdomarna nr 8—15 samt även nr 16—18 i art 71.

Här bör smittreningen koncentreras på lakan, madrass (nedvätning), filt, handduk, skölkanna, nattkärl, stickbäcken, närmaste vägg- och golvpartier, klosett med sittkrans och på vad som i övrigt kunnat komma i beröring med avföring, urin eller avsöndring från hudutslag. Sjukrummets övriga delar behöver som regel enbart rengöras.

96. För att desinfektören skall kunna avpassa smittreningen efter någon av dessa grupper skall han i god tid erhålla kännedom om *läkarbetygets benämning* på den smittsjukdom, som föranlett smittreningen.

Underrättelse till desinfektören om smittsjukdomens art

97—98. (Reservnummer)

F. Smittrening av sjukvagn litt S010

99. Ett kemiskt desinfektionsmedel har kraftigare verkan i värme än i kyla. Se därför till att sjukvagnen om möjligt har minst vanlig rumstemperatur. Av samma skäl skall dörrar, fönster och ventiler hållas stängda tills sjukrummet m m skall rengöras.

Temperatur i sjukvagn före rengöring

100. Kontrollera att medförd materiel är tillräcklig och i gott skick.

Kontroll av materiel

101. Gör i ordning nödiga lösningar för dagens behov.

1. 0,5 %-ig kloramin- (sterisol-) lösning: 2 matskedar kloraminpulver till 6 l vatten. Preparatet kan fläcka färgad vävnad. Undvik framförallt rå kloramin samt för stark koncentration. Lös ren kloramin eller sterisol till sista kornet i varmt vatten.

Iordningställande av lösningar

0,5 %-ig kloramin lösning

2. Ca 10 %-ig klorkalklösning: 3 dricksglas starkt luktande klorkalk hälls så småningom och under omröring i 6 l vatten. Klorkalk skadar läder, vävnader och oskyddade metaller, varför den är mest lämplig för smittrening av urin, avföring eller upphostning och av porslin, glaskärl eller emalj. Avföring och klorkalk måste blandas intimt genom omröring med en pinne. Klorkalken skall förvaras i tätt kärl på svalt och torrt ställe.

10 %-ig klorkalklösning

3. Lämplig rengöringsvätska: $1\frac{1}{2}$ matsked »SJ städ» (förrädsnr 634128) till 10 l vatten.

Rengöringsvätska

102. Två former av smittrening kan ifrågakomma:

1. *normal smittrening* = nedanstående anvisningar i art 103.

2. *förstärkt smittrening* = normal smittrening förstärkt med formalinrökning. Om hälsovårdsnämnd kräver sådan smittrening, skall den utföras av denna.

Olika former av smittrening

103. *Normal smittrening* utföres enligt följande anvisningar och i angiven ordningsföljd:

Normal smittrening. De olika arbetsmomenten

1. först uppsamlas *värdelösa föremål* (tidningar, papper, förband, värdelösa kläder och annat avfall) i en hink eller dylikt. Avfallet brännes eller gräves ned på en soptipp.

2. På golv eller på andra ställen *utspillda utsöndringar* (upphostning, kräkning, urin, avföring) upptorkas med mjukt WC-papper eller dylikt, som därefter nedlägges i en särskild hink med klorkalklösning. Fläckarna sprutas eller borstas sedan grundligt med kloraminlösning.

3. *Använda lakan, örngott, handdukar, smutsigt sängöverdrag m m* nedlägges i rengöringsvätskan »SJ städ» varvid vit och kulört tvätt på lämpligt sätt skiljes åt (risk för fägfällning).

4. Utan att damma placeras *fillar, kuddar, madrasser m m* så att de ytor blottas som kan ha utsatts för infektion. Persedlarna hänges om möjligt på klädstreck. De blottade ytorna kloraminsprutas *likformigt* till full dävenhet och synliga fläckar genomdränkes med lösningen. Hoprullas persedlarna förlänges och förstärkes kloraminets verkan.

5. Överdrag, som inte skall bykas, sprutas med kloramin. *Orörda sängkläder* under överdrag smittrenas ej. I taket upphängt bäddstall behandlas ej.

6. *Persedlar, som lämnats kvar av patient* behandlas på lämpligt sätt enligt anförda regler.

7. Vid smittsjukdom som tillhör grupp I kloraminsprutas *exponerade delar av sjuksängen samt även sjukrummets golv, nedre väggpartier, mattor, möbler och andra effekter*. Övre väggdelar med där anbragta nickelbeslag och taket skall icke kloraminbehandlas. Vid smittsjukdom som tillhör grupp II sprutas endast *sjuksöngen, angränsande ytor och inventarier samt skåp B* invändigt.

8. *Inre toalettens klosett med sittkrans, nattkärl, stickbäcken, tvättfat och spottkopp* kloraminsprutas, sedan ev innehåll tömts i hinken med klorkalklösningen. Till slut sprutas *golv och nedre väggpartier*.

Vid smittsjukdom som tillhör grupp II kloraminsprutas *även den yttre toalettens klosett med sittkrans, golv och nedre väggpartier*.

9. Alla dörrhandtag och deras närmaste omgivning kloramintvättas.

10. Sjukvagnens förrum (tambur), korridor och vårdarkupé rengöres som regel endast på vanligt sätt.

Kloramin-
sprutning
av skydds-
kläder

104. Skyddsrocken och mössan kloraminsprutas och upphänges i vagnen. Desinfektören rengör grundligt händer och ansikte.

Sjukvagnen låses och lämnas orörd 2—3 timmar.

Sjukvagnens efter-
behandling

105. Då tidsfristen utgått öppnas vagnen och desinfektören tar ånyo på sig skyddsrocken.

Vagnen uppröjes och rengöres enligt följande grunder.

1. *Blötlagda kläder* urvrides väl och nedlägges i tät tygpåse och underkastas utan dröjsmål grundlig bykning.

2. Filtar, kuddar, madrasser, överdrag och mattor vädras, solas och torkas. Vid behov piskas de.

3. *Vagnens golv, nedre väggpartier samt övriga tvättbara ytor och inventarier* rengöres med »SJ städ» och tvättas därefter noggrant med vatten.

4. *Inre och yttre toaletter med klosett och sittkrans* skuras och rengöres väl.

5. *Tvättfat, nattkärl, stickbäcken, spottkopp, vattenkaraff och dricksglas* rengöres väl.

6. *Avfalls- och skurhinkar* tömmas och rengöres.

106. Smittreningen avslutas sålunda:

7. desinfektören tvättar grundligt sina händer.

8. alla förråd fylles och under ev fortsatt vädring göres vagnen i ordning för nästa transport.

9. rapporter uppsättes och anteckningar göres.

Avslutning
av smitt-
rening

107—112. (Reservnummer)

G. Smittrening av annan personvagn

113. I tillämpliga delar följes reglerna för smittrening av sjukvagn. Smittreningen utsträcker till så stor del av vagnen, som mera stadigvarande utnyttjats av den sjuke. Vid smittsjukdom, som tillhör grupp II, skall *klosetten med sittkrans, golv och nedre väggpartier i närmast beläget allmänt toaletterum* kloraminsprutas.

Smittre-
nings- och
rengörings-
medel

Dörrhandtag tvättas med kloramin.

H. Smittrenings- och rengöringsmedel

114. Varje smittreningsstation behöver i huvudsak följande effekter och preparat:

1 st desinfektionsspruta med slang och munstycke, rymd 0—10 l.
Bruksanvisning skall medfölja sprutan. Tryggsprutan »TT handspruta 54 AE» förordas,

3 st emaljerade hinkar, rymd 9—10 l,

1 st emaljerad tvättbalja, rymd ca 20 l,

1 st emaljerat tvättfat,

1 st brunfärgad glasburk med propp för kloramin, rymd 1 kg,

1 st lämpligt förvaringskärl för »SJ städ», rymd ca 2 kg,

2 st burkar med glaspropp för klorkalk, vardera rymmande ca 3 kg.

Preparatet måste förvaras lufttätt,

1 st burk av glas eller plåt för vaselin, rymd ca 200 cm³,

1 st litermått av emalj med gradering för varje 100 cm³,

1 st matsked,

1 st emaljtratt,

2—3 st stora säckar av tjockt oblekt bomullstyg för bykläder,

2 st långa tvättbara skyddsrockar,

3—5 st munbindor till skydd mot damm,

2 st handdukar,

1 st nagelborste,
1 st nagelrensare och
1 bunt klädsterck.

Kemikalier **115.** Följande kemikalier behövs:
ren kloramin eller sterisol,
klorkalk med 25 %-ig verksam klor,
»SJ-städ» och
vaselin.

Vanliga rengörings-effekter **116.** Dessutom krävs lämpliga rengöringseffekter: borste med skaft, skurborste, halvhård borste för ingnidning av kloraminlösning i fläckar, möbelborste, svamp, dammhanddukar, skurtrasor och några rullar mjukt klosettpapper.

Nyanskaffning av materiel **117.** Finnes ej redan en lämplig tryckspruta med kontinuerligt övertryck skall en sådan anskaffas. Övriga effekter nyanskaffas först, när de gamla förbrukats.

Förvaring av materiel **118.** All materiel skall förvaras under lås på lämpligt plats. För kemikalier bör helst väljas ett mörkt och relativt svalt utrymme.

119—120. (Reservnummer)

Städningstider för invändig personvagnsstädning

(Tiden i min inkluderar även ställ- och spilltider.)

A. Normalspåriga vagnar

Vagnlitt	T	D							V
	Tiden kan ej tillämpas vid klass T i genomgående tåg	Normal D-städning exkl specialarbeten enl kol d-i	Vissa tillägg till kol c						
			Tvål, pappershanddukar och bågare	Tratt och toalettstol	Karaff, påfyllning och rengöring	Glas, diskning	Toalettskåp; handfat		
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
WLA01b-d..	6	52	1	2	10	12	29	16	75
WLA02a....	6	60	3	3	12	13	29	16	83
» b.....	6	60	3	3	12	13	16	19	83
WLA04.....	6	57	1	2	12	13	32	18	83
WLA05a-b..	6	57	1	2	12	13	17	21	83
WLAB01....	6	40	3	3	11	14	14	17	78
WLAB02a...	6	51	1	2	10	14	16	19	83
WLAB03a...	6	57	3	3	11	15	29	16	80
WLAB03b..	6	57	3	3	11	15	16	19	80
WLAB03c...	6	60	3	3	12	17	32	18	83
WLAB04....	6	63	3	3	13	17	19	23	89
WLAB05....	6	63	3	3	13	17	19	23	89
WLAB06....	6	67	3	3	13	—	19	24	72
WLAB020...	6	63	3	3	13	17	19	23	89
WLB012....	6	63	3	3	13	20	19	23	83
WLB014....	6	66	3	3	14	22	20	25	94
WLB015....	6	60	3	3	12	19	32	18	78
WLB016....	6	56	3	3	11	17	29	16	74
A013.....	6	48	3	3	4	—	—	—	75
A014a.....	6	52	3	3	5	—	—	—	74
A014b.....	6	63	3	3	5	—	—	—	88
A014c.....	6	55	2	2	5	—	—	—	84
A015a.....	6	55	3	3	5	—	—	—	44
» b.....	6	65	3	3	5	—	—	—	43
AB05a.....	6	44	3	3	3	3	—	—	71
AB05b.....	6	44	3	3	5	—	—	—	63
» c.....	6	46	3	3	5	—	—	—	69
AB06a.....	6	56	3	3	5	—	—	—	83
» b.....	6	53	3	3	5	—	—	—	85
AB07a.....	6	52	3	3	5	—	—	—	76

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
AB07b.....	6	62	3	3	5	—	—	—	80
» cm.....	6	58	3	3	5	—	—	—	84
» d.....	6	58	3	3	5	—	—	—	84
AB08.....	6	51	3	3	5	—	—	—	73
AB09.....	6	55	3	3	5	—	—	—	56
AB011a.....	6	53	3	3	5	—	—	—	78
» b.....	6	60	3	3	5	—	—	—	91
AB012a.....	6	50	3	3	5	—	—	—	72
» b.....	6	52	3	3	5	—	—	—	74
» c.....	6	59	3	3	5	—	—	—	86
AB013.....	6	50	3	3	3	3	—	—	71
AB014.....	6	51	3	3	3	3	—	—	73
AB024.....	6	68	5	3	3	—	—	—	71
AF05.....	4	35	2	2	2	—	—	—	49
B.....	4	27	1	2	2	—	—	—	44
BB2.....	6	50	3	3	4	—	—	—	85
B06.....	6	44	—	2	—	—	—	—	76
B08a.....	6	53	3	3	5	—	—	—	81
B08b.....	6	68	3	3	5	—	—	—	87
B08cm.....	6	53	3	3	5	—	—	—	84
B08cr.....	6	34	2	2	5	—	—	—	55
» cs.....	6	46	2	2	5	—	—	—	81
» d.....	6	56	3	3	5	—	—	—	87
» e.....	6	56	3	3	5	—	—	—	87
» f.....	6	53	3	3	5	—	—	—	81
B09a.....	6	53	3	3	5	—	—	—	79
» b.....	6	60	3	3	5	—	—	—	91
B010.....	6	65	3	3	5	—	—	—	80
B011.....	6	49	3	3	3	3	—	—	61
B012.....	6	35	1	2	3	3	—	—	54
B013.....	6	44	1	2	—	—	—	—	67
B014a.....	6	51	3	3	5	—	—	—	79
» b.....	6	48	3	3	5	—	—	—	73
» c.....	6	54	3	3	5	—	—	—	84
B015.....	6	42	3	3	3	3	—	—	68
BD0.....	4	28	2	2	2	—	—	—	45
BF4.....	4	24	2	2	2	—	—	—	34
BF011.....	4	27	2	2	2	—	—	—	39
BF012.....	4	30	2	2	2	—	—	—	48
BF013.....	4	35	2	2	2	—	—	—	49
BF014.....	4	41	2	2	2	—	—	—	49
BF015.....	4	38	2	2	2	—	—	—	49
DF0.....	—	3	—	—	—	—	—	—	15
F.....	—	2	—	—	—	—	—	—	5
F0.....	—	3	—	—	—	—	—	—	15

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
GTi	4	15	1	2	—	—	—	—	44
RB011	4	43	2	2	2	—	—	—	49
X06	6	44	—	2	—	—	—	—	76
X0a3-sätt....	12	62	3	3	—	—	—	—	102
X0a4	6	35	1	2	—	—	—	—	57
B0x4	6	39	1	2	—	—	—	—	67
X0a5-sätt....	18	124	6	5	9	—	—	—	180
X0a7	6	35	1	2	—	—	—	—	57
AB0x7	6	39	1	2	5	—	—	—	67
B0x7	6	39	1	2	—	—	—	—	67
X0a8-sätt....	14	160	8	6	12	—	—	—	240
Y01	4	28	2	2	2	—	—	—	40
YB06	4	40	2	2	2	—	—	—	51
UB0	4	28	2	2	2	—	—	—	40
UBF0.....	3	20	1	2	—	—	—	—	28
UBF06.....	4	27	2	2	1	—	—	—	37

B. Smalspåriga vagnar

a	b	c	d	e	f	j
1067 mm						
AB0t ¹⁾	6	40	3	3	2	51
» ²⁾	6	38	3	3	2	39
Bt ³⁾	4	22	2	2	2	35
» ²⁾	4	15	2	2	2	26
B0t	6	29	2	2	2	51
BFt	4	13	—	—	2	21
Y0t	4	27	2	2	2	40
YB04t	4	34	2	2	2	44
891 mm						
AB0p	6	38	3	3	2	42
Bp ⁴⁾	4	16	2	2	2	43
» ²⁾	4	25	2	2	3	38
B0p ⁴⁾	6	31	2	2	2	52
» ²⁾	6	35	2	2	2	56
BFp	4	15	2	2	2	22
BF0p ⁵⁾	4	27	2	2	2	45
» ²⁾	4	23	2	2	2	37
X05p	6	27	2	2	2	37
Y0p	4	27	2	2	2	40
YB04p	4	34	2	2	2	44
YB05p	4	37	2	2	2	47
UB04p	4	28	2	2	2	44
UBF0p ²⁾	4	25	2	2	2	35
UBF04p	4	17	2	2	2	23
UBF010p	4	23	2	2	2	41
UBF011p	4	17	2	2	2	23

Vid D-städning i stall tillkommer 3 min per buss. I vagnar, som tillryggalägger längre sträcka än 1 000 km till vändstation skall golven tvättas varvid tiderna i kolumn b ökas med 30 min. Tillägget borttages dock då V-städning utföres.

Tiden för M-städning i en vagn med textilkädda soffor är i genomsnitt per månad 4 gånger tiden för V-städning.

¹⁾ Nr 726, 728, 693. — ²⁾ Övriga. — ³⁾ Nr 445, 308, 325—327, 317, 288, 289. — ⁴⁾ T o m 36 sittpl. — ⁵⁾ Nr 845, 846. — ⁶⁾ T o m 56 sittpl.